

ORTHODONTISCHE BEHANDELING

Informatie over risico's, beperkingen en ongemakken

Het doel van de orthodontische behandeling is het verkrijgen van een mooi en goed functionerend gebit. Om dit doel te bereiken is niet alleen de inspanning van de behandelaar en het praktijkteam van belang, een goede medewerking van de patiënt is misschien wel het allerbelangrijkste.

Net als iedere andere tandheelkundige of medische behandeling brengt een orthodontische behandeling ongemakken, risico's en beperkingen met zich mee. Deze zullen zelden ernstig genoeg zijn om niet aan een behandeling te beginnen. De behandelaar en andere praktijkmedewerkers zullen u ook tijdens de behandeling uitgebreid inlichten over alle aspecten van de behandeling.

Mogelijke alternatieven

Een orthodontische behandeling is een vrijwillige keuze. Een alternatief kan zijn om er voor te kiezen niet behandeld te worden. Dan accepteert u dus uw huidige tandheelkundige situatie en ook een eventuele verslechtering in de toekomst. Een alternatief voor een orthodontische behandeling is uiteraard afhankelijk van de bestaande afwijking en van de gebitsituatie, de kaakverhouding en van het profiel. De orthodontist heeft eventuele alternatieven met u besproken tijdens de bespreking van het behandelplan.

Gezondheidsproblemen

Algemene gezondheidsproblemen zoals groeistoornissen, hartafwijkingen, botziekten en hormonale afwijkingen of de medicijnen die u daarvoor gebruikt (waaronder bisfosfonaten), kunnen van invloed zijn op het verloop van de orthodontische behandeling. Daarom is het van belang uw behandelaar hierover te informeren en ook over eventuele veranderingen in uw gezondheid of uw medicatie.

Allergieën

Soms kunnen allergische reacties op metalen (nikkel) of kunststof onderdelen van de beugel optreden. Een nikkel allergie komt gelukkig maar heel zelden voor in de mond. Mocht er een allergische reactie optreden dan kan dit er toe leiden dat het behandelplan gewijzigd moet worden of dat de behandeling zelfs moet stoppen. In zeer zeldzame gevallen kan het noodzakelijk zijn dat medische behandeling van allergische reacties op tandheelkundige materialen noodzakelijk is.

Roken

Roken kan tandvlesproblemen veroorzaken en heeft een negatief effect op de wondgenezing na chirurgische ingrepen in de mond. Roken veroorzaakt een slechte adem en bruine aanslag op de tanden. Ook wordt de snelheid van orthodontische tandverplaatsing waarschijnlijk negatief beïnvloed. Als u rookt moet u dus rekening houden met negatieve effecten op uw mondgezondheid en orthodontische behandeling.

Röntgenfoto's

Voor, tijdens en na een orthodontische behandeling worden er röntgenfoto's gemaakt. Röntgenstraling is in principe schadelijk voor het lichaam. Echter de stralingsdosis, die voor orthodontische doeleinden wordt gebruikt, is zo gering dat hiervan geen nadelige gevolgen te verwachten zijn. Informeer uw behandelaar als er recent röntgenfoto's zijn gemaakt of als u zwanger bent.

Ontkalkingen en cariës

Een zeer goede mondhygiëne en regelmatige controle door uw tandarts zijn essentieel tijdens een orthodontische behandeling. Zorg dat u **elk half jaar** op controle gaat bij uw tandarts. Bij onvoldoende poetsen en bij gebruik van veel suikerhoudende producten kunnen gaatjes in de tanden (cariës), blijvende verkleuringen van het tandglazuur (ontkalkingen) en ontstekingen van het tandvles (gingivitis) ontstaan. Overigens kunnen deze problemen ook zonder een orthodontische behandeling optreden, maar wanneer er beugels in de mond zitten is het risico groter. Wanneer de mondhygiëne na herhaalde instructie onvoldoende blijft zal de behandelaar gedwongen zijn de behandeling te stoppen en de beugels te verwijderen om verdere schade aan het gebit te beperken.

Ontsteking van het tandvles

Als bij het begin van een orthodontische behandeling het tandvles ontstoken is (gingivitis of parodontitis), kan de behandeling de ontsteking verergeren. In het algemeen wordt de orthodontische behandeling dan ook uitgesteld tot het tandvles wel gezond is (vaak na behandeling door de tandarts). Tandvlesproblemen die ontstaan tijdens de orthodontische behandeling zijn meestal het gevolg van een matige mondhygiëne. Uw behandelaar zal u hierop wijzen en u eventueel voor behandeling ervan terugverwijzen naar uw tandarts of doorverwijzen naar een parodontoloog. Als tandvlesproblemen niet onder controle te krijgen zijn dan kan dit aanleiding zijn om de orthodontische behandeling te beëindigen.

Wortelresorptie

De wortels van tanden en kiezen worden iets korter (wortelresorptie) tijdens de orthodontische behandeling. Bij iedere patiënt gebeurt dit in geringe mate. Bij een enkeling is deze wortelresorptie groter dan 1-2mm. kan er na de behandeling een flink deel van één of meer wortels zijn verdwenen. Het is niet precies bekend wat de oorzaak hiervan is en het is ook niet te voorspellen welke patiënten wortelresorptie zullen krijgen. Gelukkig hebben tanden en kiezen met korte wortels meestal een normale levensduur. Als wortelresorptie geconstateerd wordt tijdens de behandeling, dan kan uw behandelaar besluiten om tijdelijk een rustpauze in de behandeling in te lassen ofwel om de behandeling voortijdig te beëindigen.

Beschadiging van de tandzenuw

Een tand of kies kan ooit beschadigd zijn geweest, bij voorbeeld door een val of kan een grote vulling hebben waardoor de tandzenuw beschadigd is. Dit kan aanleiding zijn tot verkleuring van een tand of kies of tot pijnklachten. Soms komt dit tijdens de orthodontische behandeling aan het licht. U moet dan verder behandeling van de bewuste tand of kies verwezen worden naar uw tandarts.

Tanden of kiezen breken niet door

Een tand of kies kan vergroeid zijn met het kaakbot (ankylose) of tijdens de orthodontische behandeling hiermee vergroeid raken. Mocht dat voorkomen dan is het niet mogelijk die tand of kies met een beugel te verplaatsen. Ook kan het gebeuren dat een tand of kies gewoon niet wil doorbreken. Voor al deze zaken is meestal geen duidelijke raden aan te geven en het is ook niet mogelijk dit bij het begin van de

orthodontische behandeling al te voorzien. Uw behandelaar informeert u direct als hij dit vaststelt. Behandeling kan bestaan uit het trekken van de tand of kies, vrijleggen van de tand of kies door de kaakchirurg, chirurgische replantatie of prothetische vervanging.

Kaakgewrichtsklachten

In een enkel geval kunnen er tijdens de orthodontische behandeling kaakgewrichtsklachten ontstaan. Deze kunnen tal van oorzaken hebben en kunnen ook optreden zonder dat er orthodontisch behandeld wordt. Kaakgewrichtsklachten gaan meestal na enige tijd vanzelf weer over. Licht uw behandelaar in wanneer u problemen heeft met het kaakgewricht zoals pijn bij openen en sluiten van de mond, oorpijn en hoofdpijn. Verwijzing naar een andere tandheelkundige specialist kan noodzakelijk zijn.

Veranderingen na de orthodontische behandeling

Veranderingen in de stand van de kaken en het kaakbot gaan het hele leven door. Daardoor verandert ook de stand van tanden en kiezen naarmate men ouder wordt. Bijna iedereen ziet de stand van zijn ondertanden onregelmatig worden. Dat is een normaal verschijnsel. Het doorbreken van de verstandskiezen lijkt hierbij geen rol te spelen.

Een orthodontische behandeling is dan ook geen garantie voor perfect rechte tanden voor de rest van uw leven. Om verschuivingen te beperken wordt aan het einde van de orthodontische behandeling vaak een uitneembare beugel gemaakt en een draadje achter de tanden geplakt (spalkje). De uitneembare retentiebeugel moet u volgens voorschrift van de behandelaar minimaal een jaar dragen na het beëindigen de orthodontische behandeling. De spalkjes moeten permanent blijven zitten. Ondanks deze extra voorzieningen kunnen er toch veranderingen optreden. Deze zaken zijn moeilijk van tevoren te voorspellen. Indien hierdoor het gebit weer zo scheef gaat staan dat dit onacceptabel is, kan opnieuw een orthodontische behandeling overwogen worden. Een dergelijke behandeling wordt als een nieuwe behandeling in rekening gebracht. De kosten voor herstel van losse of gebroken retentie-apparatuur worden apart in rekening gebracht.

Letsel door orthodontische apparatuur

Activiteiten en het eten van voedingsmiddelen die beugels kunnen beschadigen of los laten raken, moeten te allen tijde vermeden worden. Doorzichtige of tandkleurige slotjes breken eerder dan metalen slotjes en hebben dan een scherp breukvlak wat kan irriteren. Informeer uw behandelaar over deze zaken als zij zich voordoen. Hoewel zeer ongebruikelijk, kan het bij een behandeling waarbij met instrumenten en tandheelkundige materialen in de mond gewerkt wordt, gebeuren dat patiënten zonder opzet van de behandelaar of diens medewerkers letsel oplopen aan tanden, slijmvlies, tong en mondbodem, ogen of huid. Beschadiging van het glazuur of van bestaande restauraties (kronen, veneers etc.) kan optreden bij verwijdering van de slotjes van de tanden. Bij het gebruik van transparante of tandkleurige slotjes is er een grotere kans dat dit gebeurt dan bij gebruik van metalen slotjes. Als beschadiging van een tand of restauratie heeft plaats gevonden kan behandeling ervan door uw tandarts noodzakelijk zijn.

Beugel specifieke risico's

Letsel door een buitenbeugel

Door de buitenbeugel uit te doen zonder eerst het elastiek los te maken kan deze 'terug schieten' en het gezicht of de ogen verwonden. Dit kan ook gebeuren als iemand anders aan de beugel trekt terwijl het elastiek nog vast zit. Wees dus voorzichtig met het in- en uitdoen en het dragen van de buitenbeugel! Draag de buitenbeugel niet bij sportactiviteiten en wilde spelletjes. Bij elk oogletsel door een buitenbeugel, hoe klein ook, is het raadzaam om medische hulp in te winnen.

Botankers

Als onderdeel van uw orthodontische behandeling kunnen botankers (metalen plaatjes met schroefjes) of minischroeven gebruikt worden. Als dit voor uw behandeling nodig is, dan informeert uw behandelaar u hierover bij het bespreken van het behandelplan. Deze botankers zitten direct in het bot gefixeerd en worden weer verwijderd wanneer ze niet langer nodig zijn voor de behandeling. Er kan een ontstekingsreactie van de weefsels rond de schroef optreden, of de weefsels kunnen de schroef overgroeien, waardoor de schroef en/of het weefsel surplus verwijderd moeten worden. Een schroef kan los gaan zitten, wat kan betekenen dat deze verwijderd moet worden of dat een andere schroef geplaatst moet worden. Een losse schroef kan per ongeluk ingeslikt worden. Als het niet lukt om de schroef stabiel te krijgen kan dat een reden zijn om het orthodontische behandelplan te wijzigen. Bij het plaatsen van de schroef bestaat het risico op beschadiging van een tandwortel of een zenuw, of op perforatie van de kaakbijholte. Gewoonlijk zijn de gevolgen hiervan niet ernstig, maar het kan betekenen dat aanvullende medische of tandheelkundige behandeling noodzakelijk is. De schroef kan breken bij het plaatsen of verwijderen. Er moet dan bekeken worden of het afgebroken deel kan blijven zitten of dat het chirurgisch moet worden verwijderd.

Orthognatische operaties

Sommige patiënten hebben een zodanig grote afwijking in de stand van de kaken dat deze alleen verholpen kan worden door tijdens of volgend op de orthodontische behandeling een operatie te laten uitvoeren om de stand van de kaken te corrigeren. Dit heet orthognatische chirurgie. De risico's van dergelijke operaties moet u bespreken met de kaakchirurg voordat de orthodontische behandeling begint. De orthodontische behandeling die aan de operatie vooraf gaat, is bedoeld om tanden en kiezen op een rij te zetten zodat de kaken tijdens en na de operatie op elkaar passen. Als u de behandeling stopt zonder dat de operatie heeft plaats gevonden bent u vaak slechter af dan voor u aan de orthodontische behandeling begon!

Aanvullende behandelingen

Tanden en ook kiezen verschillen in grootte en vorm. Daarom kan een aanvullende tandheelkundige behandeling noodzakelijk zijn om het eindresultaat van een orthodontische behandeling nog verder te verfijnen. Hierbij valt te denken aan tandkleurige vullingen (composietrestauraties), kroon/brugwerk en behandeling van het tandvlees. Uw behandelaar of tandarts kan u over deze behandelingen informeren. De kosten van deze behandelingen vallen buiten het tarief voor de orthodontische behandeling.